

ЗВІТ
про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0185-107
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ID ОП у ЄДЕБО	27312
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Богослов'я, другий (магістерський), 04 Богослов'я, 041 Богослов'я
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	Загалом: http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/07%20slovnuk/page02 Детальніше (власне): https://drive.google.com/file/d/1MbLvy01Lh7Q-4RppOvmew_ClLosb2wLd/view

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Тимо Тарас Мирославович (Український католицький університет)
Члени експертної групи	Мирончук Олександр Якович (Київська православна богословська академія), Матер'ян Естер Миколаївна (Національний університет "Острозька академія")
Залучений представник роботодавців	
Спостерігачі	
Дати виїзду до ЗВО	із 18 листопада 2019 року по 20 листопада 2019 року включно
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	У зв'язку зі збоями в роботі системи, програма надіслана окремим файлом гарантові ОП з ел. підписом керівника групи експертів (додається)
Дата надходження звіту до Національного агентства	04 грудня 2019 року
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту,	Немає

посилання на них (за наявності)	
---------------------------------	--

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також ураховують затверджені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

наявні

виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

відсутні

Обґрунтування (не більше 3000 символів)

--

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у кондесованому вигляді відображати зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

Під час опрацювання відомостей про самооцінювання ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та візиту до ЗВО експерти докладно ознайомилися з цією ОПП та контекстом її функціонування.

У процесі аналізу експерти виявили багато проблемних і слабких сторін ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича і досягли висновку про її невідповідність Критеріям якості (із загальною оцінкою F).

Водночас варто визнати також деякі сильні сторони ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича її спроможність приваблювати студентів і налагоджувати довгострокову й конструктивну співпрацю із працедавцями (засвідчену тривалою історією програми, значною кількістю випускників, працевлаштованих у церковних структурах та дотичних до богослов’я сферах, а також – свідченнями працедавців і замовників освітніх послуг (єпископів, очільників церковних структур).

Хоча програма в сьогоднішньому її вигляді і стані не відповідає Критеріям якості, рекомендуємо керівництву ЗВО, гарантові програми і викладацькому колективу у майбутньому допрацювати цю програму до належного рівня і пройти процес її повторної акредитації.

Варто врахувати низку зовнішніх, контекстуальних факторів, які вносять суттєві корективи в загальну оцінку ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича і погляд на доцільність її існування.

Насамперед варто зауважити, що ця ОПП – єдина в Україні магістерська програма з богослов’я, що діє в державному закладі вищої освіти, а саме – в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Хоч історія цього закладу і безпосередньо пов’язана з богослов’ям і церковними структурами, однак діяльність богословської програми в межах світського ЗВО ставить низку викликів як перед ОПП, так і перед ЗВО (докладніше про це – нижче). Тому не дивно, що програма стикається з певними серйозними труднощами.

Треба відзначити також системну, наполегливу й багаторічну працю гаранта, групи забезпечення програми й науково-педагогічного колективу над створенням, акредитацією і розвитком програм з богослов’я (бакалаврської і магістерської) в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Варто наголосити, що ці зусилля переважно доводиться робити без необхідного ресурсного й кадрового забезпечення, без

відчутної й системної підтримки з боку церковних структур (основних “замовників” освітнього процесу і працедавців), в умовах жорстких обмежень, контролю й конкуренції всередині великого національного університету та з боку інших духовних навчальних закладів.

Ці фактори автоматично ставлять ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича у слабше конкурентне становище порівняно з аналогічними програмами, що діють у духовних (церковних) чи приватних ЗВО в Києві, Львові та інших містах.

Варто також брати до уваги регіональні і конфесійні особливості Буковини як мультикультурного, багатонаціонального краю, зі значним домінуванням УПЦ МП, великою румунською/румунськомовною громадою тощо.

З огляду на те, що ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича готує священнослужителів та богословів винятково для церковних структур ПЦУ, згадані обставини мають вагоме значення для оцінки ОПП, її потребності й важливості та її відповідності ринкові праці й соціальному, культурному і релігійному контекстам, до яких вона належить.

Експерти готові надати цілу низку рекомендацій як загального стратегічного характеру, так і конкретних (по кожному з критеріїв), імплементація яких дозволить у майбутньому усунути суттєві недоліки, значно покращити якість ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича і вивести її на новий рівень.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

1. Чітке фокусування програми на “церковному замовленні”, тобто освіті та формуванні священнослужителів для парафій ПЦУ на Буковині і в суміжних регіонах. Це надає програмі виразного практичного виміру й чіткого позиціонування на ринку праці.

2. Наявність у цьому ЗВО досить розвинутої і численної бакалаврської програми з богослов’я, яка є логічною базою для розвитку магістерської програми, більш спеціалізованої і практично-орієнтованої.

3. Дуже важлива присутність богослов’я в загальноуніверситетському контексті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича загалом і в структурі філософсько-теологічного факультету зокрема. Ця присутність відповідає як історії ЗВО, так і становить важливу складову ідентичності й суспільно-виховної місії університету сьогодні. Багато співрозмовників із загальноуніверситетських структур (ректор, проректори, члени адміністрації, студентського самоврядування) відзначали важливий позитивний внесок студентів-богословів у життя університету (громадська активність, культура, спорт...).

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Досить обмежене кадрове забезпечення програми в її головному, богословському компоненті й надто мала кількість викладачів основних дисциплін спеціальності “Богослов’я”; надто велика кількість “суміжних” дисциплін (релігієзнавства, соціології і т.

д.), які “закривають” наявні викладачі; практично повна відсутність запрошених / гостьових викладачів, насамперед міжнародних, але також і з інших українських ЗВО.

2. Досить обмежене ресурсне забезпечення програми: попри наявність власних монографічних, підручникових і періодичних видань кафедри культурології, релігієзнавства та теології комплектування бібліотечних фондів досить скромне (хоча й мінімально-достатнє для бакалаврської програми, проте занадто бідне для магістерської); можливості для належного професійного розвитку викладачів і студентів (участь у конференціях, стажуваннях, програмах обміну тощо) не реалізовані в повній мірі.

3. Низький рівень інтернаціоналізації програми (відсутність годин на іноземні мови і недостатній рівень володіння ними, брак участі в міжнародних проектах обміну студентами і викладачами, відсутність міжнародних наукових конференцій, публікацій тощо).

4. Викликає багато запитань практика прийому на магістерську програму з богослов'я випускників бакалаврських програм за іншими спеціальностями (далекими від богослов'я, а часто і взагалі негуманітарними). Вступ відбувається за результатами співбесіди, що явно не дає можливості з'ясувати реальний рівень спеціальних знань студента, а в рамках самої ОПП “Богослов'я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича не передбачено ефективних шляхів здобуття цими студентами достатнього рівня спеціальних знань (наприклад, додаткового “підготовчого року” перед початком магістерської програми).

5. Тривалість програми (1 рік і 4 місяці) надто мала для повноцінної магістерської програми і не дає можливості забезпечити на належно якісному рівні підготовку магістра богослов'я. Ми рекомендуємо збільшити її до повноцінних 2 років.

6. Програма сфокусована лише на підготовку священнослужителів та викладачів, хоча могла б готувати якісних спеціалістів-богословів для інших професійних траєкторій (експертів-журналістів, державних службовців у релігійній сфері тощо).

7. Варто окремо згадати Відомості про самооцінювання, які були надані вчасно, загалом у повному обсязі й належно заповнені, однак містять багато загальних формулювань і тверджень, часто не підкріплених конкретними даними і покликаннями на відповідні документи. З самих Відомостей про самооцінювання важко було зрозуміти особливості конфігурації даної ОПП (чому вона наповнена такими, а не іншими дисциплінами, у такій пропорції тощо). На майбутнє варто врахувати, що таке подання матеріалу у Відомостях про самооцінювання є недостатнім і слабким.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича затверджена вченою радою (протокол № 4 від 26 березня 2018 року) й уведена в дію з 01 вересня 2018 року (наказ № 96-А від 10 квітня 2018 року).

ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича передбачає присвоєння освітньої кваліфікації магістра богослов’я та професійної кваліфікації – професіонала в галузі релігії, викладача університетів та вищих навчальних закладів.

Розробники ОПП (проектна група):

1) Лагодич М. М. – кандидат наук із богослов’я, кандидат історичних наук (спеціальність – релігієзнавство), доцент, доцент кафедри культурології, релігієзнавства та теології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (керівник проектною групи, гарант ОПП);

2) Щербань М. В. – кандидат наук із богослов’я, кандидат історичних наук (спеціальність – релігієзнавство), доцент, доцент кафедри культурології, релігієзнавства та теології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

3) Шкрібляк М. В. – доктор філософських наук (спеціальність – релігієзнавство), доцент, магістр (спеціальність – богослов’я), завідувач кафедри культурології, релігієзнавства та теології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича було погоджено й затверджено на засіданні науково-методичної комісії кафедри культурології, релігієзнавства та теології (протокол від 16 січня 2018 року), власне на засіданні кафедри культурології, релігієзнавства та теології (протокол від 23 січня 2018 року) та на засіданні вченої ради філософсько-теологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол від 24 січня 2018 року).

ОПП оприлюднено на офіційному сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (сторінка кафедри культурології, релігієзнавства та теології): <http://www.religstud.chnu.edu.ua/res//religstud/OPPMAGBOG.pdf>

Мета ОПП, визначена й сформульована в ній, полягає в тому, щоб забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців в галузі та за спеціальністю “Богослов’я”.

Відповідно до Концепції розвитку Чернівецького національного університету імені

Юрія Федьковича на 2012 – 2022 роки (оприлюднено на офіційному сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (розділ “Нормативні документи”) [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic inf/01%20normdocs](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic%20inf/01%20normdocs)), місія Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича полягає в тому, щоб сприяти розвитку системи освіти та науки Чернівецької області шляхом підготовки, перепідготовки високопрофесійних, конкурентоспроможних фахівців, здатних активно діяти в умовах ринкової економіки та соціального партнерства.

Стратегія розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича передбачає розробку низки окремих програм: розвитку науки, дистанційної освіти, системи неперервної освіти, розвитку наукової бібліотеки, маркетингу освітніх послуг, мультикультурної освіти, а також завершення програми інформатизації процесу навчання та викладання, процесу управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, діяльності всіх підрозділів і середовища функціонування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Отже, мета ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, визначена й сформульована в ній, загалом корелюється з місією і стратегією Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, визначеною та відображеною в Концепції розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2012 – 2022 роки.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Мета ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, визначена й сформульована в ній, полягає в тому, щоб забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців в галузі та за спеціальністю “Богослов’я”.

Під час визначення й формулювання результатів навчання ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича було взято за основу проєкт Стандарту вищої освіти України зі спеціальності 041 Богослов’я для другого (магістерського) рівня, розроблений підкомісією зі спеціальності 041 Богослов’я науково-методичної комісії з гуманітарних наук та богослов’я сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, який, однак, на момент здійснення акредитаційної експертизи ще не затверджений в установленому законодавством порядку та не набув чинності.

До відомостей про самооцінювання ОПП було долучено копії рецензій від двох роботодавців:

- 1) керуючого Чернівецько-Хотинською єпархією УАПЦ архієпископа Чернівецького і Хотинського Германа (лист № 1 від 10 січня 2018 року); містить рекомендацію внести до вибіркового блоку такі дисципліни, як біблійне богослов’я Старого та Нового Завіту, ікономія, дияконія та біоетика, церковне мистецтво та архітектура;
- 2) керуючого Тернопільською єпархією УПЦ КП архієпископа Тернопільського і

Кременецького Нестора (лист № 5 від 12 січня 2018 року); містить рекомендацію збільшити кількість кредитів на богослужбово-гомілетичну практику.

Як видно з наданої копії навчального плану ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, в ньому серед дисциплін вільного вибору студента зазначені такі дисципліни, як біблійне богослов’я Старого та Нового Завіту, ікономія, дияконія та біоетика, церковне мистецтво та архітектура.

Під час роботи експертної групи безпосередньо в ЧНУ відбулася зустріч із архієпископом Германом та архієпископом Нестором як представниками роботодавців, які у випускниках ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича вважали за доцільне бачити такі результати навчання, як знання основ румунської мови для здійснення богослужінь, мінімальні юридичні знання в контексті зміни підлеглості релігійних організацій, вміння аргументувати власну думку й відстоювати позицію, відкритість до суспільства й уміння комунікувати з людьми різних вікових та соціальних груп, інших релігій та конфесій, навички капеланської, паломницької, проектної та іншої позабогослужбової та зовнішньоцерковної діяльності.

На жаль, текст ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича не містить інформації про її обговорення в середовищі здобувачів освіти, випускників, органів державної влади та місцевого самоврядування, а також про врахування чи не врахування їхніх пропозицій.

Як стало відомо експертній групі, 04 серпня 2016 року було укладено Договір про спільну освітньо-наукову діяльність та умови підготовки фахівців з вищою освітою в галузі знань «Богослів’я» за спеціальністю «Богослів’я» між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, Київською патріархією Української Православної Церкви Київського Патріархату і Київською православною богословською академією, який на момент розроблення й затвердження ОПП не втратив чинності і передбачав, зокрема, погодження освітніх програм та навчальних планів Київською патріархією Української Православної Церкви Київського Патріархату як роботодавцем через Синодальне управління у справах духовної освіти, однак такого погодження не відбувалося.

Отже, на формальному рівні мінімально враховано думку двох роботодавців під час розроблення ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та не враховано думки інших реальних та потенційних стейкхолдерів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Довгий час на розвиток богословської освіти й науки позначилися умови радянської дійсності, а в час незалежної України попри певний консерватизм перед богослов'ям відкриваються нові можливості, тому відповідним фахівцям доводиться працювати в динамічних умовах сучасності, даючи відповіді на актуальні запити сьогодення.

На жаль, у Відомостях про самооцінювання не продемонстровано на конкретних прикладах кореляцію результатів навчання зі специфікою розвитку галузі й спеціальності, ринку праці, регіонального контексту, а також відсутні їх порівняння з аналогічними або подібними вітчизняними та іноземними освітніми програмами.

Під час візиту у заклад у процесі співбесід експертів з різними стейкхолдерами вдалося з'ясувати, що фактично головною особливістю програми є її регіональна унікальність (як єдиної богословської програми на Буковині, що здійснюється в рамках державного ЗВО). Як така вона здійснює підготовку священнослужителів для регіональних церковних структур і, у значно меншій мірі, експертів для регіональних державних органів. Дуже мало уваги у програмі звернено на нагальні суспільні виклики, як от війна і капеланство, проблема адаптації ветеранів війни, питання налагодження церковних контактів з Румунською ПЦ і її громадами на Буковині, соціального служіння, сучасних комунікацій, перспективи випускників працювати викладачами у ЗВО чи вчителями у школах.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

За відсутності затвердженого Стандарту вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я у Відомостях про самооцінювання зазначено, що програмні результати відповідають восьмому рівневі Національної рамки кваліфікацій, однак не продемонстровано на конкретних прикладах, яким саме чином вони співвідносяться між собою.

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

1. Мета ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, визначена й сформульована в ній, загалом корелюється з місією і стратегією ЧНУ імені Юрія Федьковича, визначеною та відображеною в Концепції розвитку ЧНУ імені Юрія Федьковича на 2012 – 2022 роки.

2. Під час розроблення ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича на формальному рівні враховано думку двох роботодавців (єпископів).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

1. Під час періодичного перегляду й оновлення змісту ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича варто узгоджувати й корелювати її цілі з місією та стратегією Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, які після 2022 року також можуть зазнати змін.

2. Під час формулювання цілей ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича варто чіткіше продемонструвати її унікальність, відмінність від інших аналогічних програм.

3. Перебувати в постійній комунікації зі всіма стейкхолдерами, дослуховуватися та враховувати їх пропозиції з метою забезпечення підготовки конкурентних і затребуваних фахівців на актуальному ринку праці.

4. Здійснювати постійний моніторинг та аналіз розвитку спеціальності, ринку праці, регіонального контексту, аналогічних або подібних вітчизняних та іноземних освітніх програм з метою відображення актуальних тенденцій у результатах навчання, надання ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича унікальності, що сприятиме її конкурентоспроможності. Зокрема, активніше впроваджувати нові навчальні програми як відповідь на поточний суспільний запит, зокрема у таких гнучких формах, як літні школи, вечірні школи/курси, сертифікатні програми, онлайн-навчання (ці види діяльності варто розглядати також як потенційно прибуткові, що дозволить хоча б частково вирішувати проблему недостатнього фінансування ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича).

5. Раціоналізувати реалізацію права здобувачів та закладу вищої освіти на вибір освітніх компонентів ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича шляхом спрямування їх на визначені спеціалізації, профілі, окремі компетентності, професійні кваліфікації.

6. Орієнтуватися на Національну рамку кваліфікацій під час формулювання результатів навчання за ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та корелювати їх із її дескрипторами.

Рівень відповідності Критерію 1:

E

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

Згадані вище серйозні вади в загальному проектуванні ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, її інертність до змін і недостатня відповідність вимогам часу / суспільства й регіональній специфіці. Відсутність врахування позицій та пропозицій усіх стейкхолдерів (не лише двох роботодавців); дуже обмежена співпраця з іншими схожими програмами в Україні загалом

і в межах ПЦУ зокрема, дуже обмежена інтернаціоналізація програми.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Обсяг ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича становить 90 кредитів ЄКТС, що загалом не суперечить Закону України “Про вищу освіту”.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Попри відсутність затвердженого в установленому порядку стандарту вищої освіти України зі спеціальності 041 Богослов’я для другого (магістерського) рівня у відомостях самооцінювання зазначено, що всі 90 кредитів ЄКТС спрямовані на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, що становить 100 %, тоді як Методичні рекомендації для розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України, для освітніх програм магістерського рівня передбачають лише 35 % відповідності стандартам, а решта – для вибору здобувачів та закладу вищої освіти.

Аналіз навчального плану продемонстрував, що із 2700 годин (90 кредитів ЄКТС, 100 %) для аудиторних занять відведено лише 550 годин, що становить трохи більше, ніж 20 %; не відображено кількість годин / кредитів, відведених на практичну підготовку; в деяких освітніх компонентах (новітня історія УПЦ; канонічне право або біблійне богослов’я Старого та Нового Завіту (дисципліни вільного вибору студента); патрологія або ікономія, дияконія та біоетика (дисципліни вільного вибору студента) години самостійної роботи перевищують у кількісному співвідношенні години аудиторної роботи).

Освітні компоненти кількісно рівномірно розподілені поміж трьома семестрами.

На жаль, не вдалося аргументовано встановити й переконатися, за рахунок яких освітніх компонентів опановується така загальна компетентність, як володіння державною та іноземною мовами як усно, так і письмово за професійним спрямуванням.

Викликають застереження й сумніви щодо досягнення окремих результатів навчання за допомогою окремих освітніх компонентів. Так, дисципліна “Педагогіка та психологія вищої школи” передбачає опанування 18-ма результатами навчання із 20-х, зокрема знання

іноземних мов для використання у професійній діяльності. Схожа ситуація із такою дисципліною, як методика викладання богословських дисциплін у ВНЗ, та іншими.

Значна частина програмних результатів навчання забезпечується за рахунок дисциплін вільного вибору студента, що є недоліком у контексті відповідності Критерію 2.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

Загалом богословський компонент програми представлений такими богословськими дисциплінами, як біблійне богослов'я, патрологія, аскетика, канонічне право, однак виникають сумніви щодо повної відповідності змісту ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича предметній області зі спеціальності 041 Богослов'я, зокрема через значну присутність у програмі таких освітніх компонентів, як психологія релігії, історія та філософія ісламу, філософія релігії у числі обов'язкових дисциплін, що характерне, радше, для спеціальності 031 Релігієзнавство в галузі 03 Гуманітарні науки. Ці дисципліни могли б бути добрим доповненням до "богословського ядра" програми, якщо б це ядро було достатньо повним і послідовним. В актуальній конфігурації програми домінування релігієзнавчих, соціологічних і загально-гуманітарних дисциплін над богословськими виглядає невиправданим.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

Можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти регламентує Положення про порядок реалізації студентами ЧНУ імені Юрія Федьковича права на вільний вибір навчальних дисциплін

<https://drive.google.com/file/d/13prn9syKnGIqOak8uQ7OsX7JXu7ydfXC/view>

На одній сторінці Відомостей про самооцінювання зазначено, що для вибору відводиться 32 кредити ЄКТС, а на іншій уже йдеться про 23 кредити ЄКТС, тоді як у навчальному плані їх 30 кредитів ЄКТС.

Запропоновано на вибір чотири пари дисциплін богословського спрямування, які мали б забезпечувати формування спеціальних компетентностей.

На жаль, мала кількість студентів у групі (лише 5 здобувачів вищої освіти розпочали навчання у 2019 році), а також регулювання цього процесу навчальним відділом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича не сприяє реалізації права на вибір.

Здобувачі вищої освіти не обирають дисциплін з інших освітніх програм.

Вибіркові дисципліни не поєднані в певні блоки й не спрямовані на набуття додаткових спеціалізацій, кваліфікацій чи компетентностей.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича передбачає проходження богослужбово-гомілетичної (6 кредитів ЄКТС) та асидентської (9 кредитів ЄКТС) практики, які відповідно співвідносні з 18-ма та 16-ма результатами навчання та 14-ма і 11-ма компетентностями.

У Відомостях про самооцінювання вказано, що практики включені в нормативну складову, однак їх обсяг у годинах / кредитах ЄКТС в навчальному плані не відображено.

В ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича зазначено, що її випускники придатні, зокрема, до працевлаштування в органах державної влади, громадських організацій, можуть здійснювати будь-які види професійної діяльності у сфері аналітичної роботи із релігійними організаціями, їх статутами та установчими документами; управління соціальними відносинами та процесами, що вимагають ефективної комунікації, бути журналістами (релігійними оглядачами), однак виникають сумніви, що наявні компоненти практичної підготовки дозволяють забезпечити набуття належних компетентностей для зазначеної професійної діяльності в майбутньому.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

На жаль, у Відомостях про самооцінювання не продемонстровано із покликанням на конкретні приклади, за рахунок яких освітніх компонентів чи результатів навчання забезпечується набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. Поданий у самооцінюванні перелік soft skills не зовсім коректний і послідовний, а в самій ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича важко побачити, де саме студент може здобути такі навички, як “менеджмент проектів”, “конфлікт-менеджмент” чи “лідерські здібності” (якщо цитувати Відомість про самооцінювання).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

За умови відсутності затвердженого в установленому порядку професійного стандарту ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича передбачає присвоєння професійної кваліфікації професіонала в галузі релігії, викладача університетів та вищих навчальних закладів, що в певній мірі корелюється із відповідними її освітніми компонентами (дисциплінами й практиками).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Обсяг ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича становить 90 кредитів ЄКТС. Теоретичне навчання охоплює 1 рік та 1 місяць (два семестри повністю й 1 місяць третього семестру). Решта часу в третьому семестрі відведена на проходження асистентської практики та підготовки дипломної роботи.

У деяких освітніх компонентах (новітня історія УПЦ; канонічне право або біблійне богослов’я Старого та Нового Завіту (дисципліни вільного вибору студента); патрологія або ікономія, дияконія та біоетика (дисципліни вільного вибору студента) години самостійної роботи перевищують у кількісному співвідношенні години аудиторної роботи.

Не сприяє якісній підготовці фахівців поширена практика навчання студентів, зарахованих на очну (денну) форму, за індивідуальним планом. Навіть після обговорення цього питання для нас залишилося не ясним, яким чином індивідуальні плани відвідування студентами занять корелюють з повноцінним навчальним процесом (при невеликій кількості студентів: на 2-му курсі – 18, на 1-му – 5), як при цьому відбувається опанування студентом навчального матеріалу і як індивідуальний план враховується під час оцінювання результатів навчання (іспити, письмові роботи, дипломна робота тощо).

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Підготовка фахівців за цією ОПП за дуальною формою не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

Ми не можемо визначити сильних сторін цієї програми як такої чи окремих позитивних практик, які можна було б рекомендувати як приклад для наслідування. Можливо, досить цікавою є практика поєднання богословських предметів із релігієзнавчими та соціологічними дисциплінами (як це зроблено в даній ОПП), однак таке поєднання має відбуватися в інших пропорціях (більше богослов’я, менше інших дисциплін; або тоді це буде міждисциплінарна магістерська програма з богослов’я/релігієзнавства/соціології релігій...

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

До слабких сторін належать зауваження, озвучені в попередніх пунктах, особливо практика “індивідуальних планів” відвідування навчання, недостатній богословський компонент програми (дуже сильно розбавлений релігієзнавчими й загально-гуманітарними предметами), диспропорція між аудиторними годинами і годинами самостійної роботи у дисциплінах спеціалізації (основних богословських дисциплінах!). Неясно, як soft skills та інші додаткові компетенції, які студент мав би набути під час навчання, інтегровані у зміст ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Рекомендації:

1. З метою підготовки магістра богослов’я на якісному рівні збільшити обсяг ОПП до 120 кредитів ЄКТС, а тривалість підготовки до 1 року й 10 місяців.
2. Привести у відповідність навчальний план, збалансувавши співвідношення аудиторних і самостійних, богословські дисципліни не розміщувати в вибіркових, зменшити релігієзнавчий компонент, відобразити в навчальному плані практику.
3. Завчасно готувати випускників до праці в зазначених в ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича сферах, зокрема через проходження відповідних практик на “виробництві”.
4. Набуття соціальних навичок мало б корелюватися із загальними компетентностями та відповідними результатами навчання.
5. Обмежити підготовку студентів очної (денної) форми навчання за індивідуальним графіком, застосовувати її у виняткових ситуаціях, а не робити це загальним правилом.
6. Намагатися практикувати дуальну форму навчання у співпраці з роботодавцями як спосіб забезпечення практичної підготовки.

Рівень відповідності Критерію 2:

F

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

Невідповідність змісту, структури, обсягу ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича критеріям та спеціальності.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Набір здобувачів вищої освіти на ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича здійснюється відповідно розроблених та затверджених в установленому порядку Правил прийому до ЧНУ імені Юрія Федьковича, що розміщені у відкритому доступі на сайті Приймальної комісії ЧНУ імені Юрія Федьковича за такою адресою в мережі Інтернет: http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича передумовою доступу до неї визначає наявність диплома бакалавра.

Вступники складають фаховий вступний іспит зі спеціальності (у формі тестування) та вступний іспит з іноземної мови (за технологіями ЗНО). Також враховується середній бал додатка до документа про освіту, на підставі якого здійснюється вступ.

Випускники закладів вищої духовної освіти (до 01 вересня 2018 року) можуть вступати на підставі документів про визнання в установленому законодавством порядку їх дипломів, виданих їм закладами вищої духовної освіти.

Вступники, які мають ступінь бакалавра за іншими спеціальностями, ніж 041 Богослов’я, додатково проходять співбесіду.

Такий доступ до ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича осіб з вищою освітою ступеня бакалавра за такими відмінними від Богослов’я (041) спеціальностями, як інженерія, електроенергетика тощо, не сприяє їх якісній підготовці як магістрів богослов’я.

Надзвичайно дивним і нелогічним виглядає той факт, що тривалість такої підготовки так само триває один рік і чотири місяці, а її обсяг так само становить 90 кредитів ЄКТС та не забезпечує набуття студентами компетентностей і результатів навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я.

Вважаємо це грубим порушенням принципу “справедливого визнання кваліфікацій вищої освіти та попередніх етапів навчання” “Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти”. Вважаємо, що в цьому разі практика дозволу на “перехресний вступ” на магістратуру була неправильно витлумачена і недостатньо відповідально застосована керівництвом ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04

Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, частково регламентує тимчасове «Положення про порядок переведення, відрахування, поновлення та переривання навчання студентів у ЧНУ імені Юрія Федьковича», що розміщене у відкритому доступі на сайті ЧНУ імені Юрія Федьковича за такою адресою в мережі Інтернет: <https://drive.google.com/file/d/1EYMLiUGrG601TqL6XJkGyAzwl6mutE4Y/view>

Таке визнання зводиться до співставлення назв освітніх компонентів (навчальних дисциплін і практик), зазначених в академічній довідці, із дисциплінами навчального плану і їх перезарахування, однак воно не відображає власне результатів навчання, здобутих під час вивчення тієї чи тієї навчальної дисципліни, які попри тотожність її назви можуть бути різними.

Із часу введення в дію ОПП потреби в такому визнанні не виникало. Це, зокрема, демонструє незадовільний рівень інтернаціоналізації програми (а точніше – її повну відсутність на студентському рівні), а також практичну відсутність співпраці з іншими програмами з богослов'я в Україні.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулює Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти) у ЧНУ імені Юрія Федьковича» що розміщене у відкритому доступі на сайті ЧНУ імені Юрія Федьковича за такою адресою в мережі Інтернет: https://drive.google.com/file/d/17hOEulYSU5VKawWIYrKu2dFd5J74P_IQ/view

Із часу введення в дію ОПП потреби в такому визнанні не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

1. Набір здобувачів вищої освіти на ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича здійснюється відповідно розроблених та затверджених в установленому порядку Правил прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, що розміщені у відкритому доступі на сайті Приймальної комісії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
2. Вступники складають фаховий вступний іспит зі спеціальності (у формі тестування) та вступний іспит з іноземної мови (за технологіями ЗНО). Також враховується середній бал додатка до документа про освіту, на підставі якого здійснюється вступ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

- Щодо критерію 3, то найбільш проблемним виглядає практика зарахування на ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича випускників за іншими (далекими від богослов’я) спеціальностями без жодного серйозного контролю рівня їх знань (співбесіду вважати таким серйозним контролем не можна).
- Рекомендуємо переглянути цю практику і, наприклад, ввести додатковий рік підготовки до магістерської програми для цієї категорії студентів.
- Викликає занепокоєння також практично нульовий рівень навчальної мобільності студентів і брак інтернаціоналізації програми.

Рівень відповідності Критерію 3:

Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

З огляду на перелічені вище недоліки, які мають достатньо серйозний характер, але можуть бути усунуті за відносно короткий проміжок часу за наявності волі з боку керівництва закладу й ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

Інформація про форми й методи навчання та викладання, які сприяють досягненню заявлених в ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича цілей та результатів мають бути конкретними та корелятивними, а не всі для всіх (як це подано у Відомостях про самооцінювання).

Так, наприклад, аналіз силабусів таких дисциплін, як філософія релігії, історія та філософія ісламу, соціологія Церкви, психологія релігії засвідчує неспівпадіння результатів навчання із заявленими в ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та Відомостях про самооцінювання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

Загалом так. Крім того, викладачі на ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича мають розроблені методичні матеріали, “методички” і підручники з предметів, які викладають, що явно полегшує студентам знайомство зі змістом курсів та уможливіє належну підготовку до них.

Умережі Інтернет (розділ “Робочі та навчальні програми кафедри релігієзнавства та теології” на сторінці кафедри релігієзнавства та теології) в достатньому обсязі розміщено робочі програми освітніх компонентів, реалізацію яких забезпечує кафедра культурології, релігієзнавства та теології, зокрема й тих, що передбачені ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, за адресою: <http://www.religstud.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/04disciplines>

Нам було представлено також силабуси курсів та їх методичне забезпечення.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Студенти пишуть дипломну (магістерську) працю, а під час навчання можуть писати (чи брати участь у колективному написанні) наукових статей, які друкуються у видаваному стараннями кафедри, зокрема доцента кафедри культурології, релігієзнавства та теології М.В.Щербаня, науковому журналі “Богословський вісник”.

Деякі студенти беруть участь у студентських наукових конференціях і виступають там із доповідями.

Не зовсім зрозуміло, однак, те, як саме ці наукові дослідження інтегровані в ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та її конкретні курси.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

Як уже було згадано, викладачі досить активно публікують методичні матеріали, підручники-монографії й наукові статті в галузевих журналах (насамперед власному “Богословському віснику”).

Нам відомо також про низку наукових і науково-методичних стажувань (міжнародних і національних), які члени групи забезпечення ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича мали за останні роки (університети Греції, Румунії, Польщі, України).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Окрім згаданих вище короткотермінових стажувань (описаних також у Відомостях про самооцінювання), інших прикладів інтернаціоналізації ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича або активної участі викладачів у міжнародних навчальних чи наукових проєктах ми не виявили.

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

Досить добре забезпечення курсів, які викладаються на ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, навчально-методичними матеріалами (власними методичками і підручниками викладачів, іноді їх монографічними дослідженнями чи статтями).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

Форми і методи навчання доволі консервативні, далеко не завжди відповідають сучасним вимогам і практикам, особливо міжнародно прийнятним.

Замало використовуються освітні інформаційні технології (практично відсутнє середовище онлайн-навчання, яке формально існує, однак, за свідченнями студентів, практично не використовується).

Рівень інтернаціоналізації програми дуже низький.

Рівень відповідності Критерію 4:

E

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

Неспівпадіння й відмінність між результатами навчання, заявленими в ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та відомостях про самооцінювання й тими, що подані в силабусах до освітніх компонентів (навчальних дисциплін). Див. також перелічені у попередньому пункті недоліки.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та / або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

Загалом так. Застосовуються як письмові (тестові і "відкриті"/розгорнуті) форми контролю, так і усні (іспити, співбесіди).

Під час розмов зі студентами не виявлено нарікань на форми оцінювання чи підхід викладачів до оцінювання результатів студентських письмових робіт.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

За відсутності затвердженого в установленому порядку Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 041 Богослов'я атестація здобувачів вищої освіти за ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича здійснюється у формі публічного захисту магістерської роботи.

На жаль, під час публічного захисту магістерської роботи важко встановити, перевірити й оцінити рівень усіх результатів навчання, передбачених ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, тому рекомендуємо розширити застосування форм атестації здобувачів вищої освіти шляхом додаткового запровадження комплексного кваліфікаційного (атестаційного) іспиту за спеціальністю 041 Богослов'я, а також інших форм з метою перевірки засвоєння професійно орієнтованих результатів навчання та присвоєння відповідних професійних кваліфікацій.

3. Визначено чіткі й зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Існують чіткі правила проведення контрольних заходів, які загалом відповідають специфіці освітніх компонентів ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича і критеріям забезпечення якості оцінювання.

Нарікань із боку студентів на об'єктивність оцінювання не зафіксовано.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича дотримання академічної доброчесності регулюють Правилами академічної доброчесності в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, схвалені вченою радою 28 листопада 2016 року (протокол № 12), затверджені в. о. ректора 28 листопада 2016 року й оприлюднені в публічному доступі за адресою: https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view.

До інструментів протидії порушенням академічної доброчесності належать антиплагіатні комп'ютерні програми, які визначають ступінь ідентичності тексту наукових та дослідницьких робіт.

Також на ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича в межах викладання курсів «Педагогіка та психологія вищої школи» та «Методика викладання богословських дисциплін у ЗВО» здійснюється популяризація академічної доброчесності, аналізуються типові приклади недотримань правил, а то й порушень.

З метою покращення якості підготовки фахівців за ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича рекомендуємо з дотриманням вимог чинного законодавства завчасно оприлюднювати у вільному публічному доступі тексти магістерських праць.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти загалом дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

1. З метою встановлення й оцінювання рівня всіх результатів навчання, передбачених ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, рекомендуємо розширити застосування форм атестації здобувачів вищої освіти шляхом додаткового запровадження комплексного кваліфікаційного (атестаційного) іспиту за спеціальністю 041 Богослов'я, а також інших форм для перевірки засвоєння професійно орієнтованих результатів навчання та присвоєння відповідних професійних кваліфікацій.

2. З метою покращення якості підготовки фахівців за ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

рекомендуємо з дотриманням вимог чинного законодавства завчасно оприлюднювати у вільному публічному доступі тексти магістерських праць, що захищатимуться.

Рівень відповідності Критерію 5:

В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

Серйозних проблем із цим Критерієм не виявлено, хоча дрібні недопрацювання і недоліки присутні.

Надані рекомендації сприятимуть зростанню якості підготовки фахівців за ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та / або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Залучення викладачів до забезпечення реалізації ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича відбувається або через конкурс, або за строковим трудовим договором до заміщення посади за конкурсом у встановленому порядку, або на умовах погодинної оплати праці за зовнішнім сумісництвом (для забезпечення тимчасових потреб Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича).

Конкурсний добір регламентує “Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича”, що розміщене у відкритому доступі на сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича за такою адресою в Інтернеті:

<https://drive.google.com/file/d/0B1PzclSOKFQnSFg4X3NhcIVMWC1LSHZxVmtmUEUtc0w3eUZr/view>

Згідно з Відомостями про самооцінювання, реалізацію ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (обов’язкові навчальні дисципліни) забезпечує 7 науково-педагогічних працівників, троє з яких мають науковий ступінь кандидата наук в галузі знань та за спеціальністю Богослов’я, а один – магістра. Решта – фахівці в галузі освітніх та гуманітарних наук з педагогічних, філософських і релігієзнавчих спеціальностей.

Співкування зі здобувачами вищої освіти засвідчило, що такі дисципліни, як методика викладання богословських дисциплін і соціологія Церкви в них викладали М. Шкрібляк та С.Яремчук відповідно, а не Я. Кризина та М. Щербань, як зазначено у Відомостях про самооцінювання.

Виникає парадоксальна ситуація, коли професійна кваліфікація викладачів (за наявністю опублікованих статей, посібників) відповідає дисциплінам (філософія релігії, психологія релігії, соціологія Церкви, історія та філософія ісламу), а результати навчання, які забезпечують ці дисципліни (див. інформацію у відповідних силабусах), не співпадають із результатами навчання та компетентностями, передбаченими ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Конкурсний добір регламентує “Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича”, що розміщене у відкритому доступі на сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича за такою адресою в Інтернеті:

<https://drive.google.com/file/d/0B1PzclSOKFQnSFg4X3NhclVMWC1LSHZxVmtmUEUtc0w3eUZr/view>

За умов обмеженого й недостатнього фінансового забезпечення фонду оплати праці, скорочення штатних одиниць (ставок) на кафедрі культурології, релігієзнавства та теології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (на 6,5 ставок працює 12 викладачів, із них 4 – за сумісництвом), перевищення майже у два рази навчального навантаження (попри визначений законом обсяг у 600 годин, подекуди воно досягає й 1250) або й з інших, не завжди об’єктивних і спрямованих на забезпечення якості ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, міркувань та причин не має змоги працевлаштовувати на повну ставку за основним місцем роботи фахівців з богослов’я.

Таким чином, ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича доводиться задовільнятися існуючими кадрами або запрошувати викладачів на короткостроковий період (для забезпечення тимчасових потреб Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

До певної міри так, однак це стосується лише деяких представників церковної ієрархії (згаданих вище двох єпископів).

Жодних доказів консультацій з іншими потенційними працедавцями чи системного намагання розширити спектр професійних перспектив студентів поза священничим служінням, ми не побачили.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

Залучає представників ієрархії (єпископів) і практикуючих священнослужителів (для літургійної і гомілетичної практики).

Ми не побачили свідчень залучень інших експертів (скажімо богословів-науковців, лідерів соціальних ініціатив, суспільно-громадських діячів, активних у релігійно-церковній сфері тощо).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

До певної міри так:

- частково сприяє викладачам у міжнародних стажуваннях;
- існує внутрішньоуніверситетське рейтингування кафедр та викладачів.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

У цьому пункті у Відомостях про самооцінювання її під час співбесід згадувалися практично ті самі пункти, що в попередньому (б. 5.) підкритерії – стажування і внутрішній контроль якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Єдина “сильна сторона” ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича щодо цього критерію, яку варто відзначити, полягає в тому, що наявний науково-педагогічний штат ОП, при всіх ресурсних і кадрових обмеженнях виконує велике навантаження і при цьому дбає про свій професійний ріст, науковий розвиток і намагається приділяти належну увагу роботі зі студентами.

Варто зазначити, що це відбувається, швидше, “попри”, аніж “завдяки” існуючій у ЗВО системі розподілу навантаження, ставок, ресурсів і заохочень.

Це створює ситуацію “замкнутого кола”: з одного боку, групі забезпечення і викладачам ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича для того, щоб вивести програму на вищий рівень, треба проявляти більшу креативність, проактивність, вести активнішу наукову діяльність та інтернаціоналізувати ОП, а з іншого – надмірне навантаження, ресурсні обмеження і брак системної політики підтримки програм з боку ЗВО не дозволяє це робити на належно якісному рівні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Слабкі сторони й недоліки – див. попередні пункти вище.

Рекомендації:

1. Можливо, ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (і кафедрі загалом) потрібна “свіжа кров”, нова енергія і новий погляд на перспективи і планування ОП.

2. Якщо ЗВО вважає існування такої програми пріоритетним, то йому треба подбати про відкриття хоча б 2 додаткових ставок і приваблення викладачів з більшим міжнародним досвідом і контактами, а також активніше залучених у суспільно-політичний, медійний, громадський та інші контексти, а не лише до ієрархічного церковного служіння.

3. З іншого боку, кадрове забезпечення ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня

вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича можна підсилити також за рахунок гостьових викладачів з інших (насамперед православних) закладів богословської освіти.

4. Інтернаціоналізацію ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (зокрема можливості для професійного наукового розвитку викладачів) можна розширити за рахунок інтенсифікації співпраці з європейськими ЗВО (наприклад, у рамках програми Еразмус+ та ін.), а також через прямі контакти з православними богословськими закладами у Греції, Румунії тощо.

Рівень відповідності Критерію 6:

Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

З огляду на перелічені вище суттєві недоліки, які, втім, можна вирішити впродовж 1 року за умови їх активної пріоретизації керівництвом ЗВО й ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича має три аудиторії (цього, на жаль, обмаль, якщо врахувати те, що в ЗВО на філософсько-теологічному факультеті ще також здійснюється на 4 курсах підготовка бакалаврів богослов'я), комп'ютерний клас, бібліотеку.

Забезпечення бібліотеки сучасною богословською літературою не є на високому рівні, але при умові використання додаткових ресурсів (електронних, інших бібліотек, доступних у Чернівцях) його можна розглядати як мінімально-достатне для ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та / або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Так

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

Так

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Загалом так.

Нам відомо (зі співбесід із студентами ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, представниками органів студентського самоврядування, членами групи забезпечення ОП і членами ректорату), що студенти ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича займають активну громадянську позицію в межах закладу, активні в спортивному, культурному і загалом студентському житті університету, роблять свій значний внесок у моральний і духовний клімат закладу.

Ця інформація звучала від різних груп стейкхолдерів і видається нам цілком

об'єктивною.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Дискримінаційних політик чи практик на ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича не виявлено, однак і осіб із особливими освітніми потребами на програмі немає.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов’язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

На рівні університету існують певні загальні політики і практики запобігання такого роду зловживанням.

Важко сказати, наскільки ефективно вони працюють, оскільки на ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича таких проблем не було зафіксовано (зі слів студентів, представників студентського самоврядування, викладачів, керівництва).

Ми також провели відкриту зустріч (під кінець першого дня візиту), на яку з’явилися деякі викладачі, однак схожих проблем вони не порушували.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

На ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича між викладачами і студентами панує виразно доброзичлива атмосфера, взаємоповага і взаєморозуміння.

У ширшій університетській спільноті ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я (її студенти і викладачі) сприймаються як певний моральний авторитет і приклад для наслідування.

Студенти загалом дуже позитивно і з повагою відгукувалися про викладачів ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, при чому було видно, що це щиро і без примусу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

1. Забезпечення ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича достатнім аудиторним фондом, бібліотечними ресурсами, сучасними онлайн-ресурсами (система дистанційного навчання Moodle і т. п.) вимагають значного покращення.

2. Треба зробити певний аудит потреб і реального стану забезпечення кожної дисципліни відповідною літературою та іншими навчальними і науково-дослідницькими ресурсами (доступ до баз даних періодики та інших онлайн-ресурсів, ліцензії на спеціалізовані програми, такі як BibleWorks, Libronix Logos Software System тощо).

Рівень відповідності Критерію 7:

В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

Загалом ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича відповідає цьому Критерієві якості, однак певні аспекти, зазначені вище, потребують покращення.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Загалом так.

Усі представлені нам робочі програми ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича розроблені і затверджені згідно з чинними процедурами і вимогами ЗВО.

Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича діє «Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» від 24 червня 2019 року. https://drive.google.com/file/d/13O1K-SnZkg7h4vINS8Nhp4uqaDjg_BHY/view

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Твердження Відомостей про самооцінювання про те, що “Критерії, за якими відбувається моніторинг та удосконалення освітніх програм в Університеті в процесі їх реалізації, формуються як у результаті зворотнього зв’язку з науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, випускниками, партнерами та роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку спеціальностей та потреб суспільства” щодо ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича виглядає дещо декларативним.

Безперечно, представники студентського самоврядування беруть участь у засіданнях вченої ради факультету, проте чітких механізмів глибшого і більш безпосереднього залучення працевластців, партнерів і студентів до процедур розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича не виявлено.

У співбесідах студенти не виявили відповідного глибшого знайомства зі змістом ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (яке вони б мали мати в разі участі в її затвердженні чи перегляді).

Твердження Відомостей про самооцінювання про те, що “Впродовж багатьох років в Університеті активно запроваджується принцип діалогічно-партнерського залучення до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості... зокрема, систематичне проведення відкритих консультативних зустрічей зі студентами-богословами, активом студентського парламенту, профспілки студентів філософсько-теологічного факультету” виглядає декларативним і не містить чітких механізмів щодо того, як саме ці консультації впливають на зміст ОПП “Богослов’я” другого

(магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича і окремих курсів.

3. Роботодавці безпосередньо та / або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

Певні розмови з роботодавцями та врахування їх побажань мали місце, однак лише частково.

Чітких механізмів залучення працедавців до процедур розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича не виявлено.

Хоча в пакеті самооцінювання було представлено схвальні рецензії на програму 2 працедавців і 2 докторів богослов'я з інших закладів (див. додатки до Відомостей про самооцінювання), вони є доволі декларативними і не містять виразних ознак того, що зміст програми чи наповнення окремих курсів було розроблено в робочому контакті з ними.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Системний збір і аналіз не ведеться, відома інформація лише про деяких випускників.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та / або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Формально така система забезпечення якості присутня і діє (вона докладно описана під цим критерієм у Відомостях про самооцінювання), однак вона зорієнтована переважно на перевірку виконання чисто формальних критеріїв (правильне оформлення, відповідна кількість годин, кредитів, наявність відповідних підписів тощо), а не на реальну перевірку якості програми.

Зауваження, які ми висловили в Критеріях 2, 3, 4, яскраво доводять те, що внутрішня система забезпечення якості не змогла виявити серйозних недоліків і проблем ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича акредитується вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Див. відповідь на п. 8.5 вище.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

Чітке фокусування програми на “церковному замовленні”, тобто освіті та формуванні священнослужителів для парафій ПЦУ на Буковині і в суміжних регіонах. Тісний зв’язок і співпраця з декількома єпископами ПЦУ на Буковині, Тернопільщині, Рівенщині та інших регіонах, які співпрацюють з ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича і радо приймають до себе в єпархії її випускників як священників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

При формальному існуванні і функціонуванні системи внутрішнього контролю якості на рівні ЗВО ми бачимо, що поглиблений аналіз змісту ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича не здійснюється.

Значні невідповідності між силабусами курсів (зокрема щодо результатів навчання) і навчальним планом демонструють, що немає дієвого контролю якості і на рівні поодиноких курсів.

На нашу думку, варто подумати над більш ефективними механізмами внутрішнього контролю якості, можливо, не стільки через впровадження нових механізмів, скільки через серйозніше використання вже існуючих (взаємного рецензування курсів викладачами, їх розгляду вченою радою тощо) і звернення уваги не на дотримання формальних вимог, а на академічну якість курсів.

Рівень відповідності Критерію 8:

E

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Слабкий або чисто формальний вплив працедавців, партнерів і студентів на зміст і якість ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича і окремих курсів (детально, з конкретними прикладами, розписано вище).

Неефективна система внутрішнього контролю якості ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, з урахуванням вимог чинного законодавства України регламентовані низкою нормативно-правових актів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, зокрема Положенням про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, що оприлюднені на офіційному сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича в мережі Інтернет за такими адресами:

http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20normdocs

<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02>

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою одержання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

У мережі Інтернет на сторінці кафедри культурології, релігієзнавства та теології на офіційному сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича міститься інформація із закликом долучитися до обговорення структури та змістового наповнення ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича за адресою: <http://www.religstud.chnu.edu.ua/?page=ua/proekt2>

Однак не відома дата такого оприлюднення, а також відсутня порівняльна таблиця за результатами громадського обговорення з інформацією про пропозиції, побажання й зауваження, що надійшли, та їх урахуванням чи не врахуванням.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича оприлюднено на сторінці кафедри релігієзнавства та теології в мережі Інтернет за адресою:

<http://www.religstud.chnu.edu.ua/res//religstud/OPPMAGBOG.pdf>

Також у мережі Інтернет (розділ “Робочі та навчальні програми кафедри релігієзнавства та теології” на сторінці кафедри релігієзнавства та теології) в достатньому обсязі розміщено робочі програми освітніх компонентів, реалізацію яких забезпечує кафедра культурології, релігієзнавства та теології, зокрема й тих, що передбачені ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04

Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, за адресою: <http://www.religstud.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/04disciplines>

Однак спостережено невідповідність між результатами навчання в робочих програмах дисциплін та результатами навчання й компетентностями, передбаченими ООП за спеціальністю "Богослов'я" на другому (магістерському) рівні вищої освіти в ЧНУ імені Юрія Федьковича.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

1. У відкритому доступі в мережі Інтернет на офіційному сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича оприлюднені внутрішні нормативно-правові акти, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

2. У відкритому доступі в мережі Інтернет (на сторінці кафедри релігієзнавства та теології на офіційному сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича) було оприлюднено для громадського обговорення проєкт ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

3. У відкритому доступі в мережі Інтернет (на сторінці кафедри релігієзнавства та теології на офіційному сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича) оприлюднено ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я та робочі програми освітніх компонентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

1. Стежити за змінами у вітчизняному та міжнародному законодавстві, відповідно реагувати на них та приводити у відповідність до них (за потреби) внутрішні нормативно-правові акти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, а також оприлюднювати чинні й актуальні версії їх текстів у відкритому доступі в мережі Інтернет на офіційному сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

2. Подавати повну інформацію (з вказівками на конкретні дати) про проходження всіх процедур погодження, затвердження, перегляду й унесення змін до ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича із відповідними порівняльними таблицями за результатами громадського обговорення з відомостями про пропозиції, побажання і зауваження, що надійшли, та їх урахуванням чи не врахуванням.

3. У разі внесення змін і доповнень підтримувати оприлюднення у відкритому доступі в мережі Інтернет чинних та актуальних версій текстів ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я та робочих програм освітніх компонентів.

Рівень відповідності Критерію 9:

В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

Наявність оприлюднених у відкритому доступі в мережі Інтернет на офіційному сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича внутрішніх нормативно-правових актів, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, а також ОПП "Богослов'я" другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в галузі знань 04 Богослов'я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича і робочих програм освітніх компонентів, в яких частково спостережено неспівпадіння результатів навчання.

Критерій 10. Навчання через дослідження

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та / або галуззю.

Факти, докази та їх аналіз:

Не стосується освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Факти, докази та їх аналіз:

Не стосується освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Факти, докази та їх аналіз:

Не стосується освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

Факти, докази та їх аналіз:

Не стосується освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та / або практично впроваджуються.

Факти, докази та їх аналіз:

Не стосується освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Не стосується освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 10

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10:

Не стосується освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10:

Не стосується освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 10:

Не стосується освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10:

Не стосується освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Варто відзначити, що сам акредитаційний візит відбувся в діловій та дружній атмосфері. Ми отримували всіляке сприяння від гаранта ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича і групи забезпечення, всі зустрічі були добре організовані і відбулися загалом згідно з попередньо затвердженим планом візиту.

Ставлення з боку керівництва закладу, гаранта ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича і команди викладачів було доброзичливим і коректним.

Вважаємо, що команда ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича загалом компетентна, енергійна і має щире бажання створити якісну програму.

На жаль різні фактори (у значній мірі також зовнішні щодо самої програми) поки що не сприяють тому, щоб ми як експерти могли цю програму оцінити високо. Однак щиро сподіваємося, що в майбутньому наші критичні, але конструктивні зауваги буде враховано й ОПП “Богослов’я” другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов’я в галузі знань 04 Богослов’я в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича зможе отримати належне визнання своєї якості.

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за такими рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Рівень Е
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Рівень F
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	Рівень Е
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	Рівень Е
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	Рівень В
Критерій 6. Людські ресурси	Рівень Е
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	Рівень В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	Рівень Е
Критерій 9. Прозорість та публічність	Рівень В
Критерій 10. Навчання через дослідження	Не стосується освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми,

До звіту додається:

- дорадчий висновок представника роботодавців
- окремі думки членів експертної групи
- програма відвідування ЗВО
- інші документи.

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Голова експертної групи (електронний підпис)

(Тимо Тарас Мирославович)

Члени експертної групи (електронні підписи)

(Мирончук Олександр Якович)

(Матер'ян Естер Миколаївна)